

PROCESUL INOVĂRII ȘI STIMULAREA ACTIVITĂȚII CREATIVE

Prof.univ.dr.ing. Ștefan IANCU

Consilier de proprietate industrială,

Secretar științific al Secției de Știința și Tehnologia Informației a Academiei Române,

Secretar științific al Comitetului Român pentru Istoria și Filosofia Științei și Tehnicii al Academiei Române

Economia românească în proces de tranziție reclamă ca cerință vitală stabilizarea cadrului macroeconomic, astfel încât să se poată aborda în mod integrator toate aspectele relevante și necesare restructurării și modernizării societății românești. În aceste condiții, singurul mod vital de a asigura dezvoltarea economică și de a crea premise pentru creșterea competitivității industriei naționale este de a acționa antientropic prin aplicarea modelului de dezvoltare bazat pe inovare, în care unul dintre elementele strategice centrale ar trebui să fie sistemul de știință și tehnologie autohton. În acest mod s-ar crea condiții de întâlnire la nivel național a „producătorilor și beneficiarilor de înnoire” în cadrul unui proces integrator de inovare prin transfer tehnologic.

Experiența țărilor industriale a demonstrat că pentru dezvoltarea cu succes a unei economii este necesar ca, la nivel macroeconomic, să se dezvolte procese de inovare, iar practica a confirmat că pentru promovarea unui proces de inovare la nivel național nu este suficient să dispui numai de mai multe cunoștințe, mai multă știință aplicată, concretizată în noi tehnologii, în noi produse și servicii, ci și de o nouă formă de prezentare a noilor produse, de o nouă structură funcțională, de o nouă formă organizatorică, de noi metode de gestiune și organizare a muncii, pe scurt să se dezvolte, pe baza eforturilor creative, un proces de inovare care să conducă la:

- crearea valorii prin diferențierea între ritmul dezvoltării și implementării în economie de noi produse și tehnologii, pe de o parte, și dinamica cerințelor pieții în raport cu dinamica schimbărilor tehnice și tehnologice, pe de altă parte;
- furnizarea valorii prin evoluția structurii organizatorice astfel încât aceasta să reflecte schimbările în tehnologie, în produse și în strategia pieții și să-și conserve capacitatea de a acționa armonios cu schimbările continue în această strategie;
- selectarea pentru investiții a tehnologiei optime pentru a putea anticipa și răspunde la schimbările comportamentale ale competitorilor, furnizorilor și clienților.

Pe plan internațional, parteneriatul dintre industrie și cercetare și acțiunile în rețea aduc laolaltă principalii actori în jurul rezultatelor cheie din procesul complex al cercetării-dezvoltării-inovării (C.D.I.) și formează legături esențiale pentru convertirea rezultatelor activităților creative în totalitatea lor și nu numai a rezultatelor obținute în procesul de cercetare-dezvoltare în noi produse și servicii, în noi căi de distribuție și noi procedee de utilizare a acestora.

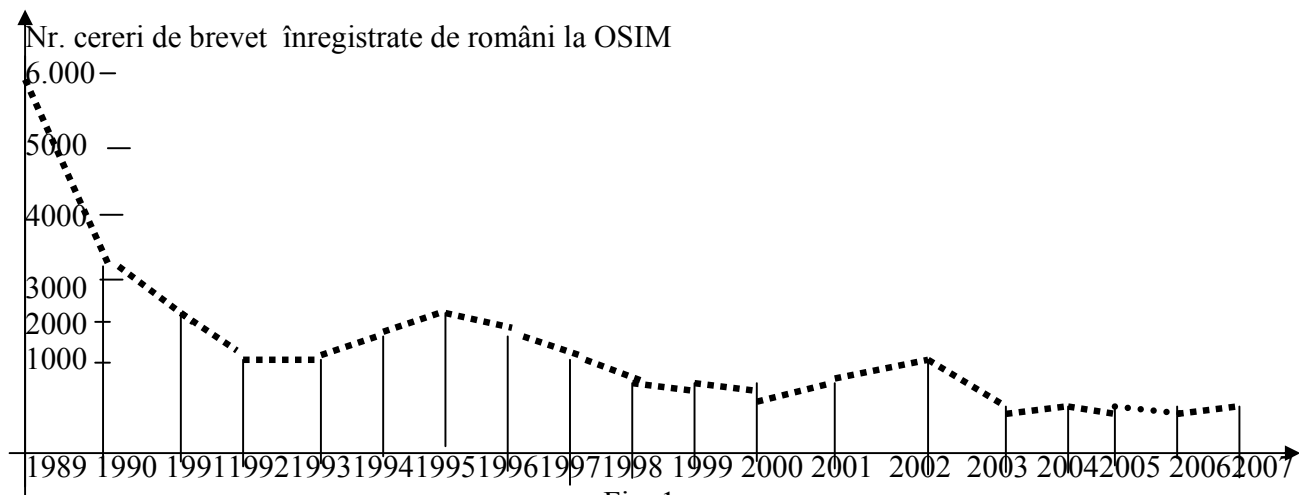
Pentru a dezvolta procesul inovării, industria națională trebuie să fie pregătită să stimuleze activitatea creativă, schimburile economice având ca obiect nu numai noi produse și servicii ci și noi idei, noi rezultate ale activității inovatoare. Toți agenții economici trebuie să se situeze în lanțul inovării care facilitează crearea de noi locuri de muncă, noi produse și servicii, creând condiții pentru creșterea bunăstării.

Contextul tranziției a făcut ca activitatea creativă să scadă în România, după anul 1989, în mod substanțial. Este semnificativ în acest sens evoluția numărului de cereri de brevet de invenție înregistrate de români la Oficiul de Stat pentru Invenții și Mărci în perioada 1989-2007. (Tabelul 1., Fig.1.). Analiză mai amplă a acestei scăderi ar evidenția și faptul că numărul relativ mare al cererilor de brevete din anul 1989 nu reflecta, cu adevărat, numai efortul creativ ci, în unele cazuri, reflecta și o anumită preocupare a conducerii din acel timp, de a se realiza în mod arbitrar sarcinile de plan stabilite. În consecință nu ar trebui evidențiată scăderea pronunțată a numărului de cereri de brevet românești înregistrate în anul 1990 față de 1989. Însă faptul că numărul cererilor de brevete

de invenție, înregistrate de români în anul 2007, a reprezentat numai circa 30,08% din același număr din anul 1990 este, fără îndoială, un lucru grav.

Tabelul 1.

1989	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998
5868	2752	2021	1457	1410	1633	1831	1811	1706	1299
1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	
1061	1003	1128	1477	881	996	913	815	829	

- Fig. 1. -

Evoluția numărului de cereri de brevet de invenție înregistrate de români la OSIM între anii 1989-2007

Reducerea numărului de cereri de brevet de invenție românești înregistrate ar trebui analizată comparativ și cu o creștere, în anumiți ani din perioada 1989-2007, a numărului de cereri de brevet de invenție înregistrate de străini la OSIM, ceea ce a semnatificat o creștere a interesului de export în România a produselor de tehnică nouă sau licențe.

Analiza fenomenului de reducere a interesului inventatorilor de a-și proteja creațiile lor prin brevet de invenție evidențiază următoarele aspecte:

- interesul scăzut al întreprinzătorilor români pentru zestrea cercetării naționale;
- nesesizarea importanței rezultatelor activității creative tehnice proprii în susținerea procesului de tranziție;
- interese subiective, mai mult sau mai puțin justificate, de folosire a unor realizări tehnice din import;
- patronatul român nu sprijină valorificarea creației tehnice proprii;
- nesprijinirea ideii de proces de inovare până în 2007;
- mass-media nu desfășoară o activitate competentă și organizată de promovare a creației tehnice românești.
- cadrul normativ existent nu a reglementat încă regimul juridic al contractelor de cercetare cu misiune inventivă;
- mentalitatea unor conduceri economice și a unor creatori nu este în concordanță cu condițiile social-economice în care trăim după anul 1990.

Neimplementarea creațiilor românești poate fi cauzată și de faptul că, în România, activitatea de cercetare-dezvoltare este privită aproape exclusiv prin prisma ofertei cercetării și dezvoltării, nu s-au dezvoltat încă parteneriate preponderente între societăți private și unități de cercetare pentru dezvoltarea de teme de cercetare comandate contractual de primele.

În „Strategia națională în domeniul cercetării, dezvoltării și inovării pentru perioada 2007-2013”¹ se evidențiază la pag.24. col.II, prgrf. 1, „Numărul extrem de mic de cereri de brevet cu autori români atât în țară, cât mai ales în Europa, SUA și Japonia”, iar la pag.26., col.I, paragraf. 7 și 8, se enunța la „Creșterea performanței” „Creșterea de 10 ori a numărului de brevete EPO² la un milion de locuitori până în 2013 (având ca referință 1,72 brevete EPO în 2003, față de 137 brevete EPO media UE 2005)”, triplarea numărului de de cereri de brevete înregistrate de OSIM în 2013 față de 2006 și „creșterea ponderii brevetelor hightech”. În stabilirea acestor obiective nu se ține seama de faptul că în Raportul Comisiei Europene intitulat „Politica industrială într-o Europă largită”, s-a enunțat printre indicatorii și tendințele privind inovarea la nivelul anului 2005 din țările UE, din Japonia și din SUA „numărul de brevete de invenție raportat la mărimea forței de muncă”- ca unul dintre indicatorii care relevă viteza de introducere a unor noi produse sau a unor noi procese tehnologice-și nu numărul de brevete la milionul de locuitori. În aprilie 2008, a șaptea ediție a European Innovation Scoreboard³ (EIS) a fost publicat și conține indicatori pentru analiza tendințelor inovatoare existente atât la statele membre UE27 cât și la Croația, Turcia, Islanda, Norvegia, Elveția, Japonia, S.U.A., Australia, Canada și Israel. (<http://www.earto.eu/nc/service/news/details/article/european-innovation-scoreboard-2007>).

Raportul EIS, precum și alte documente privind procesul inovării în Europa sunt accesibile la site-ul PROINNO Europe(<http://www.proinno-europe.eu/metrics>). Conform datelor publicate în aprilie 2008 România se situează pe penultimul loc (EIS=0,18), înaintea Turciei (EIS=0,08) dar în urma Bulgariei (EIS=0,23), Poloniei(EIS=0,24), Ungariei(EIS=0,26), Republicii Cehe (EIS=0,36), Estoniei (EIS=0,37). Creșterea enunțată a numărului de cereri de brevet înregistrate de OSIM de „Strategia națională..” cu cifrele existente pe plan european demonstrează lipsa de înțelegere a fenomenului, fapt demonstrat și de aceea că nu poate prezenta interes numărul de cereri de brevet înregistrate de OSIM în 2013 față de 2006, ci ar trebui să intereseze numărul de cereri de brevet cu autori români înregistrate de OSIM an de an. Numărul total de cereri de brevet înregistrate anual la OSIM include și numărul de cereri de brevet cu autori străini înregistrate de OSIM și de aceea, în mod cert, creșterea numărului total de cereri de brevet înregistrate nu poate reflecta direct dezvoltarea activității creative pe plan național și nici evoluția C.D.I..

Prin Hotărârea Guvernului privind aprobarea Planului național de C.D.I., se precizează însă că, pentru perioada 2007-2013 (M.O.Nr.371/31.05.2007), ținta pentru anul 2013 este ca numărul de cereri de brevet naționale să crească cu 200% față de media de 58/1 milion de locuitori pe anii 1996-2003. Prin aceeași Hotărâre de Guvern se stabilește și că numărul cererilor de brevet internaționale depuse de români în Uniunea Europeană, S.U.A., Japonia să crească cu 600% față de media pe perioada de 2000-2004 de 17,4 cereri.

Pentru ca să apară idei creatoare nu este suficient ca un agent economic să utilizeze numai tehnici stimulative ale creativității, este necesar, în primul rând, ca ideile inovatoare să fie aplicate și ca agentul să încurajeze în mod real activitatea inovatoare, creativă căpătând astfel o reputație de unitate inovatoare. Introducerea în circuitul economic a creațiilor tehnice trebuie să fie rezultatul activității conjugate atât a creatorilor, cât și a întreprinzătorilor sau a conducătorilor întreprinderilor productive. Un transfer tehnologic eficient de la creator în sfera producției se va face numai atunci

---

¹ Monitorul Oficial al României nr.214/29 martie 2007.

² Nr cereri de brevete de invenție înregistrate la European Patent Office

³ European Innovation Scoreboard este un instrument dezvoltat, la inițiativa Comisiei Europene, pentru a se analiza comparativ, în cadrul strategiei Lisabona, performanțele statelor membre UE în domeniul inovării. Acest index complex folosit de Comisia Europeană, se calculează pe baza unor indicatori legați de mărimea investițiilor în C.D., nivelul de inovare al firmelor, cheltuielile pentru tehnologia informației și comunicațiilor, numărul de noi brevete de invenție și vânzările produselor care înglobează tehnologii înalte

când prin realizarea contractului economic de transfer se vor crea avantaje economice pentru ambele părți, avantaje stabilite printr-un contract de muncă cu misiune inventivă, judicios convenit.

În literatură se susține că accelerarea transferului tehnologic de la un nivel de dezvoltare la următorul nivel presupune existența următoarelor trei elemente esențiale: potențialii utilizatorii de transfer tehnologic să fie la curent cu nivelul curent de dezvoltare al științei și tehnicii; să existe o comandă socială pentru efectuarea transferului tehnologic; să existe un întreprinzător care să-și asume riscul inherent al dezvoltării tehnologice.

În stimularea activității creative un rol important îl poate juca legislația care reglementează protecția creației tehnice prin brevet de invenție, iar înțelegerea corectă a rolului și funcțiilor documentului de protecție este definitorie pentru: prevenirea pierderii de informație tehnico-științifică, creșterea calității produselor, promovarea progresului tehnic prin implementarea în producție a noilor creații tehnice, cu respectarea strictă a drepturilor de proprietate industrială.

Dezvoltarea și valorificarea superioară a rezultatelor activităților creative pot fi stimulate sau frânate prin adoptarea unor reglementări juridice corespunzătoare ale: activității de învățământ, reglementare a pieții, protecție a creațiilor tehnice, atât pe plan național cât și pe plan internațional, reglementări care ar trebui să fie periodic revizuite pentru a fi puse în concordanță cu stadiul de dezvoltare economico-socială și politică în care ne situăm.

În România, creatorii tehnici, cu mai multă experiență, încă se află sub impresia prejudiciilor aduse economiei naționale prin aplicarea cadrului legislativ existent în domeniul protecției creației tehnice în țara noastră în perioada 1945-ianuarie 1992.

Brevetul de invenție-titlu de protecție juridică a invențiilor-conferă titularului său un drept exclusiv de exploatare a invenției, drept care trebuie recunoscut și apărut de stat și care presupune, pe de o parte, un monopol de exploatare a invenției iar, pe de altă parte, un drept de a se interzice tuturor să folosească invenția fără autorizația acestuia. Scopul brevetului de invenție este, încă de la prima sa apariție, nu numai protecția juridică a dreptului inventatorului de exploatare exclusivă o perioadă limitată în timp ci și punerea invenției la dispoziția societății în condiții stabilite de lege.

În perioada 1945-1967, regimul protecției creației tehnice în țara noastră a fost puternic influențat de condițiile politice ale perioadei. Astfel până în anul 1955, când, prin HCM nr.718/12 mai 1955, directorul Oficiului de Stat pentru Standarde și Invenții (OSS) a fost împuternicit să semneze eliberarea brevetelor de invenții, regimul protecției creației tehnice a fost concentrat, în special, pe mișcarea de inovații, fiind inspirat și coordonat de directivele secrete ale Comisariatului Poporului pentru afacerile interne din URSS, distribuite, în 1947, în țările incluse în Europa de est. În conformitate cu aceste directive trebuia „acordată o mare atenție inventatorilor, inovatorilor, respectiv dezvoltată și sprijinită activitatea lor, dar fiecare invenție trebuie înregistrată cu consecvență la centru. Este permisă doar realizarea acelor investiții care au aplicabilitate în industria minelor sau cele care au indicațiile noastre speciale. Nu este permisă realizarea acelor invenții care ar asigura creșterea producției de produse finite și, în paralel cu aceasta, scăderea producției și a extragerii de materii prime, sau ar împiedica îndeplinirea deciziilor. Dacă o invenție a devenit cunoscută, trebuie organizată vânzarea acesteia în străinătate pe valută vest, pe motiv că e prea costisitoare în țară. Documentele cuprinzând datele cu privire la valoarea și descrierea invenției nu se publică. Toate datele și documentele privitoare la valoarea și descrierea amănunțită a invenției vor intra în posesia noastră”⁴

În perioada 1967-1991, în România, regimul juridic al creațiilor tehnice a fost determinat de un cadru normativ (Decret privind invențiile, inovațiile și raționalizările nr. 884/8 septembrie 1967; Legea nr 62/1974 privind invențiile și inovațiile) care nu era constituit din acte juridice de proprietate industrială stricte ci din acte juridico-economice în care problemele de protecție a

---

⁴ <http://www.ziua.ro>

invențiilor au fost încorporate în contextul „economiei socialiste”, fiind încorsetate cu scopul de a servi numai intereselor statului.

În perioada 1974-1989, economia românească a evoluat către o puternică centralizare a conducerii economice, după anul 1980 existând o evidentă tendință către o economie închisă, autarhică, cu reducerea drastică a importurilor precum și a circulației libere a informației tehnico-științifice. În această conjunctură economico-socială deosebit de complexă, când pe plan internațional existau unele preocupări pentru creșterea rolului și funcțiilor brevetului de invenție, pe plan intern se urmărea, în mod deliberat, din considerente subiective sau din pură ignoranță, marginalizarea activității de protecție a invențiilor. Activitatea de creație tehnică autohtonă a fost orientată în special către înlocuirea atât de materiale cât și de aparatură și echipamente, numai prin posibilități indigene ceea ce a condus la conceperea și realizarea unor soluții tehnice, de multe ori, cu cheltuieli intelectuale și materiale mult mai mari.

Cauzele nerespectării, în țara noastră în perioada 1945-ianuarie 1992, a drepturilor de proprietate industrială ar putea fi sistematizate astfel:

1. - Cadrul legislativ necorespunzător. Decretul privind invențiile, inovațiile și raționalizările nr 884/1967, care anula și înlocuia Legea asupra brevetelor de invenții din 1906, a introdus în legislația română noțiunea de „certificat de inventator” precum și obligativitatea cesionării de către autori a invențiilor lor către o întreprindere de stat. Decretul 884/8 septembrie 1967 a creat un nou cadru normativ pentru reglementarea activității creative prin care s-a extins, numai pentru întreprinderilor de stat, sfera de protecție juridică asupra invențiilor din categoriile speciale care nu erau brevetabile în alte state, prin instituirea acordării de brevete pentru aceste categorii (produse chimice, produse medicamentoase, dezinfectante, produse alimentare, noi soiuri de plante și noi rase de animale). Ulterior, elaborarea Legii nr. 62/1974 privind invențiile și inovațiile s-a făcut pornindu-se de la faptul că „inventatorii ar fi speculanți, afaceriști care urmăresc să se îmbogățească din recompensele cuvenite pentru invențiile lor”⁵ și, în consecință, invențiile trebuie să aparțină statului care să dețină monopolul exploatării lor. Deși cadrul legislativ permitea ca autorul să obțină brevet de invenție în nume personal, dreptul de a valorifica invențiile „aparține statului”⁶ și, în felul acesta, inventatorul nu-și putea realiza în fapt dreptul de exploatare a creației sale acordat prin conferirea brevetului de invenție.

2. Nerespectarea cadrului legal existent de protecție a creației tehnice Cadrul legislativ prevedea acordarea unor recompense sau premii pentru stimularea activității creative. În realitate nici aceste recompense nu s-au acordat, în majoritatea cazurilor, în special datorită faptului că:

- în unitățile de stat care aplicau invenții nu se organiza, întotdeauna, o evidență strictă a avantajelor economice sau sociale post-calculat, generate prin aplicarea invențiilor;
- nu se comunicau unității titulare de brevet avantajele obținute prin exploatarea invenției de către alte unități economice pentru a se putea stabili avantajele economice totale generate;
- organele financiar contabile nu aveau obligația să-și însușească și să aplice metodologia de postcalcul a avantajelor economice mai ales în cazul invențiilor aplicate la lucrările de investiții;

În plus, criteriile prevăzute în Decretul nr 93/1976 referitor la recompensarea invențiilor utilizate efectiv pentru determinarea avantajelor economice anuale nu au permis recompensarea unui număr important de invenții în special din domeniul chimiei, electronicii/electrotehnicii, asistenței medicale, agriculturii etc. Numărul celor care au beneficiat de recompense, deși redus, a mai fost diminuat și de faptul că unii contabili șefi au interpretat îngust prevederile Decretului nr.93/1976 referitoare la achitarea recompensei - după obținerea aprobărilor legale - în termen de

---

⁵ Din afirmațiile facute de Lucian Marinete , fost director OSIM pâna în anul 1978, într-o convorbire avută, în anul 1985, cu autorul prezentei lucrări

⁶ Legea 62/1974 privind invențiile și inovațiile, publicata în Buletinul Oficial nr. 137/2 noiembrie 1974, art.

maximum 5 luni de la expirarea fiecărui an de aplicare, considerând, în mod eronat, că depășirea acestui termen ar conduce la prescrierea recompenselor și premiilor curente.

3. - Subordonarea administrației naționale în domeniul protecției invențiilor (OSIM) față de Consiliul Național pentru Știință și Tehnologie (CNST).

În conformitate cu prevederile art.74 al Legii nr. 62/1974, CNST răspundea „de aplicarea politicii partidului și statului în domeniul invențiilor și a celorlalte forme de proprietate industrială” deși nu avea încadrat în aparatul propriu nici un specialist în domeniul proprietății industriale. În consecință activitatea de protecție a invențiilor a fost o activitate birocratică, brevetarea necesitând numeroase avize și aprobări, fie ale CNST, fie ale institutelor centrale de cercetare științifică.

Legislația în vigoare, în țara noastră până în ianuarie 1992, în domeniul protecției creației tehnice, făcea confuzie și amesteca două etape din existența invenției, adică protecția invenției prin brevetare și viața economică a invenției brevetate. Dacă prima etapă era de competența administrației naționale, OSIM, care asigura protecția invențiilor prin brevetare, cea de-a doua etapă, care de regulă este posterioară brevetării, nu trebuia să intre în competența organelor centrale administrative de stat deoarece ea depinde în primul rând de valoarea intrinsecă a invenției și în al doilea rând de posibilitățile economice ale titularului de brevet.

Legea nr.64/91 privind brevetele de invenție⁷, intrată în vigoare la 21 ianuarie 1992 și modificată și completată prin legea nr. 203/19 aprilie 2002⁸ precum și prin Legea nr 28/2007⁹ a fost elaborată pornind atât de la noile cerințe social-economice determinate de transformările democratice din țara noastră care au avut loc după decembrie 1989, cât și de la experiența românească pozitivă acumulată de-a lungul timpului în domeniul protecției creației tehnice prin brevet de invenție. Continuând tradiția stabilită în România după anul 1906, Legea 64/1991, în deplină concordanță cu principiile Convenției de la Paris pentru protecția proprietății industriale din 1883, precum și cu prevederile celorlalte convenții internaționale la care statul român era parte la data adoptării, reglementează numai regimul juridic al protecției invențiilor.

În anul 1991, elaborarea legii privind brevetele de invenție nr.64 s-a făcut încă sub influența regimului juridic anterior de protecție a drepturilor de proprietate industrială și, de aceea, în prevederile legii, s-au inclus unele clauze juridice cu caracter general referitoare la drepturile de valorificare a bunurilor intangibile create (de ex. art.5alin (1) litera b) „...în lipsa unei prevederi contractuale contrare”), iar în absență oricăror reglementări juridice privind „misiunea inventivă” nu s-a format încă, în rândul persoanelor salariate cu spirit creativ, un curent de opinie de negociator. Conducerea unităților economice ar trata orice salariat care ar pretinde negocierea prețului, la încheierea, conform prevederilor art.5, alin(5) al Legii 64/1991, a contractului de aplicare a invenției create ca o atitudine de om nerecunoscător față de unitatea care l-a angajat.

În anul 2005, prin legea nr 280 din 5 octombrie 2005¹⁰, s-a aprobat Ordonanța de urgență a Guvernului României nr. 100/2005¹¹ privind asigurarea respectării drepturilor de proprietate industrială, Ordonanța a fost adoptată pentru a reglementa măsurile, procedurile și repararea daunelor în scopul asigurării respectării drepturilor de proprietate industrială prin combaterea fenomenului de contrafacere a obiectelor de proprietate industrială și în interesul titularilor unor asemenea drepturi. În acest mod, s-a transpus în legislația română „Directiva nr 2004/48/CE a Parlamentului European și a Consiliului European din 29 aprilie 2004, referitoare la respectarea drepturilor de proprietate intelectuală”.

⁷ Monitorul Oficial nr. 212/21 octombrie 1991, Legea nr.64/1991 privind brevetele de invenție.

⁸ Monitorul Oficial nr. 340/22.05.2002

⁹ Monitorul Oficial nr.44/19 ianuarie2007 și rectificată în Monitorul Oficial nr.351/23 mai 2007. Legea 64/1991 a fost republicată în Monitorul Oficial nr.541/08 august 2007.

¹⁰ Monitorul Oficial nr.897/07 octombrie 2005

¹¹ Monitorul Oficial nr643/20 iulie 2005

Legea nr 280 din 5 octombrie 2005 a fost completată prin legea nr 214/24 octombrie 2008¹² asigurându-se astfel aplicarea de măsuri compensatorii pentru repararea daunelor provocate persoanelor titulare ale unui drept de proprietate industrială, protejat printr-un brevet de invenție, acordat de statul român, precum și succesorilor lor în drepturi, în perioada 6 martie 1945-21 ianuarie 1992. Adoptarea legii nr 214/24 octombrie 2008 a fost o necesitate deoarece prin această lege s-a conferit, în sfârșit, titularului unui brevet de invenție sau succesorului său în drepturi recunoașterea dreptului exclusiv de exploatare a invenției, drept care trebuie să fie recunoscut și apărut de stat.

Prin legea nr 214/24 octombrie 2008, s-a introdus în legea nr 280 din 5 octombrie 2005 în articolul 4 o nouă litera c) prin care se prevede că au calitatea de a cere aplicarea măsurilor, procedurilor și repararea daunelor, reglementate prin legile de proprietate industrială, și: „persoanele titulare ale unui drept de proprietate industrială protejat printr-un brevet de invenție acordat de statul român și succesorii lor în drept, deținut în perioada 6 martie 1945-22 decembrie 1989, cărora le-a fost încălțate drepturile patrimoniale conferite de brevet prin exploatarea invenției în mod abuziv, fără consimțământul titularului sau prin orice fapte de încălțare a drepturilor acestuia”. În legea nr 214/24 octombrie 2008 s-a introdus și un nou articol 4¹ prin care se stipulează că „acțiunile în justiție introduse de persoanele prevăzute la art.4 lit.c sunt scutite de la plata taxelor de timbru”. Astfel, persoanele interesate să-și recupereze drepturile de proprietate industrială încălțate nu vor fi blocate de necesitatea de a plăti taxe de timbru.

În plus, prin art.II al legii nr 214/24 octombrie 2008 se stabilește prin alin. (1) că „La determinarea perioadei înăuntrul căreia un brevet, dintre cele prevăzute la art.4 lit.c) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr 100/2005 privind asigurarea respectării drepturilor de proprietate industrială, cu modificările ulterioare, trebuia să fie exploatat, nu se va ține seama de perioada dintre instaurarea regimului comunist în România și intrarea în vigoare a prezentei legi, perioadă care va fi considerată ca o prelungire în mod automat a termenului de revendicare a drepturilor decurgând din brevetul de invenție”, iar prin alin.(2) se prevede că „În raporturile juridice privind persoanele prevăzute la art.4 lit.c) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr 100/2005 cu modificările alterioare, care nu au putut să introducă sau să continue o acțiune juridică ori să îndeplinească formalitățile necesare pentru valorificarea drepturilor lor ca urmare a măsurilor și a legislației restrictive impuse de regimul comunist instaurat în România după 6 martie 1945, toate termenele de prescripție sau de limitare a dreptului de a introduce ori de a continua o acțiune juridică sau de a lua măsuri de conservare vor fi considerate ca fiind suspendate, indiferent dacă aceste termene au început să curgă înainte sau după data de 6 martie 1945. Aceste termene vor reîncepe să curgă de la data intrării în vigoare a prezentei legi”.

Legea nr 214/24 octombrie 2008, publicată în Monitorul Oficial al României nr 728/28.10.2008, intră în vigoare în termen de 30 de zile de la data publicării. În consecință, toți inventatorii, sau succesorii lor în drepturi, cărora li s-a aplicat în economie invențiile create, fiind fie titulari de brevet, fie posesori ai unuia sau a mai multor „certificate de inventator”, se pot adresa justiției (Tribunalul competent fiind tribunalul București) pentru a li se recunoaște drepturile materiale care li se cuveneau prin efectele economice create prin aplicarea respectivelor invenții.

Aplicarea legii nr 214/24 octombrie 2008 a creat cadrul juridic pentru înlăturarea efectelor prejudiciilor aduse inventatorilor români sau succesorilor lor în drepturi prin aplicarea cadrului legislativ existent în domeniul protecției creației tehnice, în țara noastră, în perioada 1945-ianuarie1992 și, în acest mod, s-a perfectat regimul juridic de stimulare a activității creative tehnice, stimulare care presupune însă mult mai mult. În primul rând stabilirea condițiilor concrete pentru reglementarea regimului juridic al contractelor de muncă cu misiune inventivă, ceea ce impune conceperea unor instrumente tehnico-juridice care sa indice salariatului atât modul în care

---

¹² Monitorul Oficial nr728/28 octombrie 2008.

să procedeze în procesul negocierii contractului de munca pentru a-si asigura recunoașterea dreptului său asupra bunurilor intangibile create, cat si căile potențiale de valorificare a acestora.

Orice creator daca va dispune de instrumente tehnico-juridice, concepute în deplină concordanță cu cadrul juridic în vigoare de reglementare a drepturilor de proprietate intelectuală, care sa-i faciliteze încheierea unui contract de munca cât mai obiectiv, se va preocupa de intensificarea activității sale creative. În acest fel se vor asigura condiții pentru dezvoltarea activității de inovare în România în general, adică pentru realizarea unuia din obiectivele devenirii statului nostru ca partener si membru al Uniunii Europene. Noua economie bazată pe cunoaștere, noul stil de conducere-managementul cunoștințelor, punerea în valoare a capitalului intelectual presupun o participare conștientă la desfășurarea activității într-un nou mediu social, cel al coparteneriatului. În scopul constituirii acestui nou mediu este necesară conceperea unor instrumente tehnico-juridice de transfer negociabil spre aplicare a drepturilor de proprietate intelectuală (drept de autor, drepturi de proprietate industrială).

În al doilea rând, stimularea activității creative presupune măsuri clare pentru ca cerința Comisiei UE de constituire de parteneriate industrie-cercetare să devină o realitate și în țara noastră. În acest scop, se impune trecerea de la politica științei centrată pe stimularea ofertei cercetării la politica științei centrată pe stimularea cererii unităților productive, ceea ce ar implica creșterea rolului sectorului privat, în special al întreprinderilor mici și mijlocii, sub un dublu aspect: cel de entitate sensibilă la nevoile pieței de cercetare dezvoltare și cel de utilizator al rezultatelor cercetării.

Parteneriatul industrie-cercetare, acțiunile în rețea, ar aduce laolaltă principalii actori în jurul rezultatelor cheie din activitatea creativă tehnico-științifică și ar forma legături esențiale pentru convertirea rezultatelor C.D. în noi produse și servicii, în noi căi de distribuție și noi procedee de utilizare a acestora.

În condițiile în care sectorul privat va finanța cercetarea în proporție de 2/3, Consiliul Europei a stabilit că va trebui să se treacă de la sistemul actual de sponsorizare sau de contractare, prin care firmele private participă la finanțarea cercetărilor publice cu scopul rezolvării unor probleme tehnico-științifice proprii, la sistemul de parteneriate sau de alianțe, încheiate pe termen lung. În loc să propună dezvoltarea unor parteneriate bazate pe contracte pe termen lung încheiate între firme industriale și unități de cercetare, precum și realizarea de parteneriate public-privat în domeniul C.D.I (ceea ce ar fi fost în concordanță și cu cerințele FP7) și instituirea unui „sistem de achiziții publice de inovare”, „Strategia națională în domeniul cercetării, dezvoltării și inovării pentru perioada 2007-2013” propune numai ca, în centrul acțiunilor de susținere a inovării, să se situeze „cofinanțarea proiectelor de cercetare precompetitivă inițiate de către firme, în special a acelora care presupun colaborarea cu universitățile și institutele de cercetare”.

Obiectiv actual al politicii noastre naționale, integrarea europeană nu se va putea realiza dacă România nu se va transforma într-un partener credibil cu o economie în dezvoltare, bazată pe inovare, prin valorificarea potențialului creativ, iar această valorificare nu se va putea realiza decât dacă creatorii vor dispune de condiții de lucru care să le ofere certitudinea că pot coparticipa la realizarea obiectivelor propuse și că activitatea lor creativă va fi evaluată în mod obiectiv, conceperea și aplicarea legii nr 214/24 octombrie 2008 constituind numai un început, în acest sens.

Nerealizarea unei politici naționale de inovare tehnologică activă, în perioada imediat următoare, ar putea conduce la scoaterea țării noastre din circuitul schimburilor internaționale și la transformarea României numai într-o piață de desfacere. Avem nevoie de formarea unei noi mentalități și de o cultură a inovării, care să conducă la un sistem național de inovare care să funcționeze la parametri maximi în folosul societății românești.

.....